

Üliõpilane Benjamin Hog uurib alvarite taastamise mõju

Toulouse ülikooli “Inimene ja biosfäär” eriala üliõpilane Benjamin Hog (22), kes elab Prantsusmaal Rhônes´is, tuli Hiiumaale oma magistritööd kirjutama.

HARDA ROOSNA
harda.roosna@hiuleht.ee

“Minu huvi polnud mitte niivõrd tutvuda looduskaitseüsteemiga, vaid näha, kuidas Põhja-maade inimesed igapäevaselt loodusega kooskõlas elavad,” selgitas Benjamin Hog.

Kui ta oma õppejõult Catherine Cibienilt küsis, kas oleks mõtet minna Soome, kus ta varemgi käinud, soovitas too talle hoopis Eestit ja Lääne-Eesti biosfääriala ning andis biosfääri programmi spetsialisti Lia Rosenbergi kontaktid. Vahemärkusena olgu öeldud, et Cibien on Toulouse ülikooli õpetooli “Inimene ja Biosfäär” asutaja ja lektor, kes 2006. aastal käis koos kolleegi Frédéric Bioret'ga Hiiumaal veisekasvatajatele korraldatud lihatöötlemise õppepäeval. Rosenberg oli ka toona prantslaste vastuvõtja ja võõrustaja, aga siis MTU Arhipelaagiprojektijuh rollis.

Esimene mulje

Kui Benjamin oli kaardilt üles otsinud Eesti, selle saared ja biosfääriala, arvas ta esialgu, et läheb Saaremaale, kuna see oli saartest suurim. Kui selgus, et tema elukohaks saab Kärkla, võitis ta esimese reisi Hiiumaale ette Google Maps'i ja Google Street View abiga ning avastas, et tegu on päris kena kohaga.

“Kuna siin väljapakutud teema oli huvitav ja haakus ideaalselt mu magistritööga, leidsin, et jah, see on hea idee, näeme seal,” teatas ta reipalt.

Veebruaris saarele saabunud Benjamin elab pool aastat Kärklas külaliskorteris ja kogub infot oma magistritöö jaoks. Tema uurimistööl alikaks on alvarite taastamise LIFE projekt “Elu alvaritele”.*

Benjamin on saarel taasta-

Benjamin Hog ja Lia Rosenberg Roograhu sadamas.

HARDA ROOSNA

tud alvarite esimese ringi juba peale teinud ja osalenud ühel projektis nõupidamisel.

Seninähtust üllatasid teda saare rändrahnud, eriti aga see, et igatühe kohta on meil mõni legend rääkida.

Siinoldud aja jooksul külastab ta ka Lääne-Eesti biosfääri programmi spetsialisti Saaremaad, Hiiumaad, Vormsit, Muhu ja Ruhnu saart. “Käime läbi enam-vähem kõik saared, ma ei ole kindel, kas ta Ruhnu saarele jõuab, aga kindlasti käime Saaremaal,” selgitas Rosenberg.

Mida arvate alvarite puhastamisest?

Eelkõige huvitab Benjamin alvarite taastamise projekti sotsiaalmajanduslik mõju kohalikule kogukonnale. Tal on kavas uurida, mida arvavad alvarite taastamisest maomani, ettevõtjad, need, kes tegelesid raietööga, aga ka moodujad, kes näevad, et maastik on muutunud.

“Mina ei tea, missugused need maastikud varem välja nägid, kuid need on tõepoolest suurendanud alad ja raiutud puiduhunnikud on hiigelsuured – ma ei oodanud selliseid mahtusid – suur töö on ära tehtud,” ütles Hog.

Mitte kõigile polnud nii ulatuslik raadamine meeltmööda – oldi ju aastate jooksul harjutud nägema kadaka-välju ja männituukasid kohtades, kus kunagi ammu olid olnud lagedad karjamaad.

“Mulle endale väga meeldis see retrospektiiv – kui mina noor olin, siis oli niimoodi –

aga miks keegi ei mõtle sellele, kuidas oli kaks sada aastat tagasi? Kes ütleb, millal asi oli õige?” arutles Rosenberg.

Praegu tegeletakse sellega, et koristada alvarite puhastamisest jäänud hiiglaslikud oksaunad. Valdava osast sellest tehakse hakkepuiduks, aga otsitakse ka võimalusi kadakatuvede kasutamiseks muuks otstarbeks.

Algusest peale on projekt olnud kaasatud rootslased, sest neil on suur alvarite taastamise kogemus. Nende kogemusele tuginedes on teada, et alvarite taastamise projekti tulemust näeb alles kuskil viie aasta pärast.

Protsessi jälgimise on kaasatud ka Eesti Maailikooli teadureid. “Kui alvarid on ajalooliselt seal sellistena nagu oma elurikkusega olnud, siis nüüd, kui need on liigestest puudest puhastatud ja seal taas karjatatakse lambaid, urivud nad, kuidas taimestik seal taastekib,” selgitas Rosenberg.

Tunnustus, mida ei tunta

Rosenberg nentis, et Benjamin tulek annab meile märku sellest, et maailmas paistab Lääne-Eesti biosfääri programmi silma ning meil on, mille üle uhkust tunda ja mida teistega jagada.

“Meie oma inimesed ei saa aru sellest, kui tähtis on see, et meil on see UNESCO tunnustus – kui teised maad näevad tohutult vaeva, et seda saada, siis meil on see juba kaksikümend seitse

aastat ja me ikka veel ei saa aru, et istume kullakoti otsas,” ütles ta.

Üheks põhjuseks võib tema arvates olla ehk see, et 27 aastat tagasi Biosfääri kaitsealana loodud, nüüdseks Biosfääri programmi nime kandev ettevõtmine on Eestis olnud riigi hallata, mujal pigem kogukonna kokkulepe.

Miks meil Eestis pole saarte kogukonnad sellise kokkuleppe sõlmimise võimalust kasutanud?

Rosenbergi arvates on põhjuseks pidevad struktuurimuutused, mis seda arusaamist ehk häirivad. Nimemuutus kaitsealast programmi jaoks põhendas Rosenberg sellega, et tegemist pole klassikalise kaitsealaga.

“Nime muutsime ära just sellepärast, et programmi alal viiakse ellu ka arendustegevusi, selles mõttes pole see klassikaline looduskaitse,” selgitas ta. “Me räägime alast, kus inimene ja loodus peaksid tasakaalustatult koos eksisteerima ja programmi alal tähendab sellist majandamist, et meil homme oleks nii kala kui ka puitu.”

* 2014. aastal sai positiivse rahastusotsuse projekt “Elu alvaritele” ehk Eesti loopealsete karjamaade taastamine. Projektiga taastati 2500 hektari suurusel alal veel säilinud loopealset Saaremaal, Muhus, Hiiumaal, Läänemaal ja Pärnumaal.

Esmakordselt tähistame biosfääripäeva

27 aastat tagasi, 27. märtsil sai Hiiumaa osaks Lääne-Eesti saarestiku biosfääri kaitsealast. Keskkonnaamet ja Hiidlaste Koostöökogu kutsuvad seminari ja lühikesi ringsõiduga Kärklas tähistama seda päeva kui biosfääripäeva.

“See on meie sünnipäev ja tahame tähelepanu juhtida Hiiumaa unikaalsele alale,” selgitas keskkonnaameti Lääne-Eesti saarte biosfääri programmi spetsialist Lia Rosenberg. Biosfääripäeva tähistatakse just õigel päeval, mitte suvel, kui saarel on palju turiste ja aega vähe. Seminarile oodatakse kõiki aktiivseid inimesi, kes tahaksid ja võiksid UNESCO logo kasutada.

Biosfääripäeval algab esmaspäeval 27. märtsil kell 12 Kärklas publi Wabrik koosolekuruumis. Eelnevalt tuleb registreeruda meiliaadressil lia.rosenberg@keskkonnaamet.ee või telefonil 5690 6205.

27. märtsil 1990 andis UNESCO programmi Inimene ja biosfäär (MAB) büroo välja sertifikaadi, millega tunnustati Lääne-Eesti saarestikku kui osa rahvusvahelisest biosfääri kaitsealade võrgustikust.

Veebilehe www.unesco.org andmetel on kogu maailmas 120 riigis 669 biosfääriala. Neist 70 asub 28 Aafrika riigis, 30 asub 11 Araabia riigis, 142 Aasia ja Vaikse ookeani regiooni riikides, 302 asub 36 Euroopa ja Põhja-Ameerika riigis ning 125 Ladin-Ameerika ja Karibi mere piirkonna maades. Biosfääriala jagunevad kolmeks: tuumikalad, kus maastikke, ökosüsteeme ja liike rangelt kaitakse; puhversoonid või piirnevad alad, kus on lubatud vaatlused, uuringud ja õppetööstarbelised tegevused; üleminekuvalad, kus arendatakse majandust ja inimtegevust sotsiokultuuriliselt ja ökoloogiliselt jätkusuutlikul moel.

HELJA KAPTEIN

LÜHIDALT

Amet hoiatab maksuameti nimel saadetavate õngitsuskirjade eest

Rügi Infosüsteemi amet hoiatab pühapäeval levima hakanud kirjade eest, millega pettur üritab inimestel kätte saada nende isiklikku infot.

Näiliselt maksu- ja tolliameti poolt läkitatavad kirjad on vigases eesti keeles ja neis palutakse enamasti tulumaksu tagasisaamiseks sisestada õngitsuslehele enda kohta täpsustavat infot.

Petukiri tuleb maksu- ja tolliametiga mitteseotud aadressilt.

Inimesel küsitakse tema nime, isikukoodi, aadressi, telefoninumbrit ja krediitkaardandmeid.

Tunnused petukirja äratundmiseks:

1. saatja aadress;
2. maksu- ja tolliamet ei saada selliseid teavitusi;
3. küsitakse infot, mis on maksu- ja tolliameti olemas;
4. küsitakse krediitkaardandmeid, millel puudub seos tulumaksu tagastamisega.

Soovitused petukirja saajale:

1. saatke see edasi aadressile cert@cert.ee;
2. kustutage kiri;
3. kirjale ei tohi mingil juhul vastata;
4. selles sisalduvaid linke ei tohi avada; on võimalik, et leht nakatab kasutaja arvuti lunavaraga;
5. kui olete eksikombel info sisestanud, siis andke teada aadressile cert@cert.ee

HIIU LEHT

PÄÄSTETEADE

Kütmise tagajärjel süttis katlamaja sein

Reedel, 10. märtsil kella kümne paiku hommikul teatati häirekeskusele tulekahjust Hiiumaale Kärkla külas Käina teel. Sündmuskohal selgus, et hoone kütmise tagajärjel oli süttinud korstna läheduses sein, mis eraldas katlamaja ja väljas olevat korstnat. Tulekahju kustutati paarikümne minutiga.

HIIU LEHT

Valdade ühinemine: jää liigub

Hiiumaa valdade ühinemisprotsess jätkub – toimunud on nelja omavalitsuse kokkusaamine, käivad läbirääkimised ja aprillis tuleb rahvaküsitlus.

PEEP LILLEMÄGI
peep.lillemagi@hiuleht.ee

Eelmisel neljapäeval kohtusid Käinas Hiiumaa nelja omavalitsuse esindajad, et selgitada, kuidas edeneb protsess, mille lõpptulemu-

sena võiks sügisest Hiiumaale jääda ainult üks vald.

Käina ja Hiiumaa sõlmisid eelmise aasta lõpus vabahtlikult ühinemislepingu. Valitsus on teinud Emmaste ja Pühalepa vallale ettepaneku nendega liituda.

Aprilli lõpus tuleb kõigis neljas omavalitsuses läbi viia rahvaküsitlus, kus küsitakse inimeste arvamust ühinemise kohta. 15. maiks tuleb valitsuselt anda info, kas liitutakse või on ühinemisele vastuväited.

Pühalepa vallavolikogu

aseesimees Antti Leigri kirjeldas Hiiumaa valdade esindajate kohtumist Käina vallamajas, asetades esikohale põhjaliku ülevaate saamist haldusreformi olukorrast läbi seaduse silma ja ajaraami.

“Sellest rääkisid ühinemiskonsultandid ja rahandusministri eesriigi esindaja. Maasekretär tutvustas mandaatide jagunemist erineva volikogu liikmete üldarvu puhul. Üllatav oli, et kokkulekutsujad, Käina ja Hiiumaa, ei olnud ette valmistanud

ülevaadet nende kahe valla ühinemise hetkeolukorrast ehk ühinemislepingu lisade arengust. Ainult mõned üldõnalsed kommentaarid sain vastuseks, kui selle küsimuse esitasin,” märkis Leigri.

Ta avaldas lootust, et lähiaeg nähtub, kuidas võetakse vastu Emmaste ja Pühalepa rahvaesindajate ettepanekud, kas ollakse valmis volikogu liikmete üldarvu ühinemiskokkulepet sõlmima sellisel kujul, et tagada Hiiumaal tasakaalustatud

areng. “Koosolekul valitses lõbus ja sõbralik õhkkond,” ütles Leigri oma muljeid kokku võttes.

Käina volikogu esimees Üllar Padari hinnangul oli asjalik arutelu: “Ühise keele leidmisele aitas kaasa Emmaste, Pühalepa ja Käina ühiskõneluslik kokkulepe, mis on võetud ka Käina ja Hiiumaa allkirjastatud liitumislepingu aluseks. Seda nentisid neljapäeval mitmed kohaloluk.”

Võimalikus uues Hiiumaa vallavolikogus oleks

miinimumarv mandaate 19. Valimised võiksid toimuda viies valimisringkonnas: Kärkla, Käina, Emmaste, Pühalepa ja Kõrgessaare. Igaüks jagataks vähemalt kolm mandaati. Elanike arvust lähtuvalt võiks uue ühinenud Hiiumaa omavalitsuse volikogu mandaatide arv olla 21.

20. märtsil kohtuvad nelja valla esindajad Käinas taas. Siis saab öelda, kas kevad on kätte jõudnud ka Hiiumaa valdade ühinemisplaanides.